

Archiv obce Vladměřice

1897 - 1945 (1948)

Inventář

EL NAD č.: 165
AP č.: 185

Kateřina Nová, Petr Hubka, Zuzana Kliková

Plasy 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce fondu	3
II. Vývoj a dějiny fondu	5
III. Archivní charakteristika fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu fondu	5
V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky	5

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	6
---	---

Inventární seznam	8
--------------------------	---

Tiráž	10
--------------	----

I. Vývoj původce fondu

Vesnice Vladměřice leží 2,5 km jihovýchodně od Manětína na katastrálním území téhož jména o rozloze 3,97 km² v nadmořské výšce 502 metrů. Název obce byl odvozen od vlastního jména „Vladimířic“ ve významu „lidé Vladimírovi“. Nejstarší doložená písemná zmínka o vsi pochází z roku 1204 a je obsažena v listině stvrzující darování Vladměřic pány z Potvorova plaskému cisterciáckému klášteru. Ještě před rokem 1250 byla osada postoupena manětínským johanitům. Součástí manětínského panství zůstala až do zrušení vrchnostenské správy v roce 1849. Posledním majitelem alodiálního panství Manětín před rokem 1850 byl Prokop Alois Lažanský.

Působnost zrušené vrchnostenské správy přešla od 1. ledna 1850 zčásti na nově zřízené prvoinstanční úřady politické správy a zčásti na místní samosprávu, jejíž základem se staly místní obce. Katastrální obec Vladměřice byla v roce 1850 spojena s katastrálními obcemi Česká Doubravice a Brdo v místní obec Česká Doubravice, která náležela do kraje Plzeňského, politického okresu Kralovice a soudního okresu Manětín. Vladměřice patřily k farnímu úřadu Manětín a tamtéž docházely i místní děti do farní a od roku 1870 obecné školy.

Místní obec Česká Doubravice, složená ze tří nesourodých a od sebe vzdálených osad, se poměrně těžkopádně spravovala. Snahy jednotlivých osad o osamostatnění došly k naplnění v roce 1878, když c. k. Místodržitelství v Praze povolilo rozdělit obec Českou Doubravici na tři samostatné místní obce, a to Českou Doubravici, Brdo a Vladměřice, které vznikly z dosavadních osad. V nově konstituované místní obci Vladměřice byly ustaveny příslušné obecní orgány – volený obecní výbor (od roku 1919 zastupitelstvo), z jeho středu volené představenstvo (od roku 1919 obecní rada) a představený neboli starosta. Vladměřická obec vlastnila pozemky, lokalitu Na Skalce, na níž se těžil pískovec, a lokalitu pod vrchem Chudíkem, kde na konci 19. století probíhala těžba černého uhlí. Dobývání uhlí bylo ale záhy ukončeno kvůli málo vydatné sloji.

Od 70. let 19. století je západní částí katastrálního území Vladměřice vedena silnice Plzeň – Manětín. Napojení na silniční síť získala vesnice až na přelomu 19. a 20. století, kdy sem byla přivedena nová komunikace od manětínského ovčína, jejíž výstavba pokračovala na Českou Doubravici a do Kralovic. Před první světovou válkou došlo ještě k vybudování silnice z Vladměřic do Hodovize. Ve 20. letech 20. století byl nově vystavěn úsek okresní silnice kralovicko-manětínské od Křečova až k Vladměřicím, která šla v bezprostřední blízkosti vsi. Na nově přestavěné komunikaci začal provozovat od roku 1932 Josef Václavík autobusovou linku z Manětína do Mladotic, která zde navazovala na železniční přepravu.

Novela obecního zřízení v roce 1919 přinesla několik změn v činnosti vladměřické obce. Vedle obecního zastupitelstva a rady byla ustavena finanční komise. Jako další pomocné orgány obce si zastupitelstvo zřídilo komise, a to stavební a místní osvětovou. Jediným ve fondu doloženým starostou byl v letech 1928-1945 Jan Kronďák. Jako zaměstnanci obce jsou ve fondu uváděni obecní hajný a ponocný.

Před druhou světovou válkou byla v obci zavedena elektřina, o níž obecní zastupitelstvo usilovalo od konce 20. let 20. století. Vybudování sekundární sítě a veřejného osvětlení provedla firma J. K. Rudolf z Plzně.

Jediným činným spolkem v obci byl sbor dobrovolných hasičů, který vznikl v roce 1907.

Obecní úřad ve Vladměřicích ukončil činnost po druhé světové válce v květnu 1945 ustavením místního národního výboru.

Vývoj počtu obyvatel a domů v místní obci Vladměřice

Rok	Počet	
	lidí	domů
1880	156	24
1890	169	26
1900	160	27
1910	150	26
1921	149	27
1930	152	35
1950	103	36

Seznam doložených starostů

1928 - 1945 ? - Jan Krondřák

II. Vývoj a dějiny fondu

Písemnosti byly po celou dobu fungování obecního úřadu pravděpodobně ukládány vždy u právě úřadujícího starosty. Po ukončení činnosti obecního úřadu převzal obecní registraturu do péče Místní národní výbor ve Vladměřicích. V listopadu 1953 při první odborné archivní prohlídce spisovny a skartaci byla předložena archiváři Okresního archivu v Plasích Jaroslavu Vavříkovi k posouzení společně s písemnostmi MNV také registratura obecního úřadu. Archivář Jaroslav Vavřík z dochovaných písemností obecního úřadu vytřídil pro trvalé uložení v archivu 3 balíky. Podle dodatečného zápisu v knize přírůstků z roku 1996 (přírůstkové číslo 1029) bylo převzato celkem 0,24 bm písemností z let 1897-1945.

V roce 1956 Jaroslav Vavřík tyto písemnosti v archivu hrubě roztřídil. O pět let později na jeho práci navázal jeho nástupce JUDr. Josef Pankraz, který fond uspořádal a vyhotovil soupis písemností Obecní úřad Vladměřice 1897-1945. V roce 2000 byl v souladu s metodickým návodem na pořádání a inventarizaci archivních fondů, vydaným archivní správou Ministerstva vnitra v Praze dne 31. ledna 2000 čj. AS/1-284/2000, původní název fondu Obecní úřad Vladměřice nahrazen názvem novým Archiv obce Vladměřice.

III. Archivní charakteristika fondu

Vzhledem k tomu, že písemnosti převzaté do archivu nebyly v obecní spisovně manipulovány podle žádného spisového plánu, bylo k uspořádání fondu upraveno umělé pořádací schéma z metodického návodu pro pořádání fondu archiv obce, vydaného archivní správou Ministerstva vnitra pod čj. AS/1-284/00. Jednu inventární jednotku tvoří u knih jedna kniha a u spisů a účtů věcně vymezený soubor písemností.

Původcem fondu je Obecní úřad Vladměřice. Časový rozsah fondu je dán léty 1897-1945 (1948). Posteriory fondu jsou záznamy v pokladním deníku z let 1945-1948 (inv. č. 13). Vnitřní skartaci provedl bez vyhotovení protokolu v 50. letech 20. století Jaroslav Vavřík. Fyzický rozsah fondu činí 0,22 bm. Jazykem archiválií je čeština. Podle přílohy č. 3 zákona č. 499/2004 Sb. byla pouze kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva, obecní rady 1928-1945 (inv. č. 1) zařazena do I. kategorie, ostatní archiválie fondu do II. kategorie. Písemnosti se v době zpracování fondu nacházely ve vyhovujícím stavu, nevyžadujícím restaurátorský ani konzervátorský zásah.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

I přes mezerovité dochování fondu lze z něj získat dílčí informace týkající se správy obecního úřadu, ale i hospodářského, sociálního a společenského života obce. Informačně nejobsažnější je kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva, obecní rady z let 1928-1945 (inv. č. 1). Velmi podrobně je zde zaznamenáno např. jednání o elektrifikaci obce.

V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky

Fond Archiv obce Vladměřice 1897-1945 (1948) uspořádala a pomůcku sestavila v dubnu roku 2004 Kateřina Nová. Úvod k inventáři napsali v lednu 2008 Kateřina Nová, archivářka, a Petr Hubka, ředitel Státního okresního archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích. Čistopis v únoru 2009 vyhotovila Zuzana Kliková.

Přílohy:

Příloha č. 1

Seznam použitých pramenů a literatury:

SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen, statistisch-topographisch dargestellt*. Sechster Band. *Pilsner Kreis*. Prag, 1838.

DUNDERA, J. A. *Království České, staticky-polohopisně popsané*. Praha, 1845.

PALACKÝ, František. *Popis království Českého*. Praha, 1848.

Handbuch der mit a. h. Entschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen mit zugleich Berücksichtigung der mit a. h. Entschliessung vom 4. August 1849 genehmigten politischen Eintheilung. Prag, 1850.

Zevrubný popis rozdělení země království Českého. [Praha], [1854].

Verzeichniss der Orts-gemeinden im Königreiche Böhmen. Prag, [1862].

Seznam míst v království Českém. Praha, 1872.

Vyhlášení c. k. místodržitele pro Čechy ze dne 10. února 1879, číslo 7961, týkající se obcí v Čechách, jímž bylo v průběhu roku 1878 povoleno, aby byly rozloučeny. č. 12/1879 Z. z.

Seznam míst v království Českém = Orts = Repertorium für das Königreich Böhmen. Praha, 1886.

Seznam míst v království Českém = Orts = Repertorium für das Königreich Böhmen. Praha, 1893.

Seznam míst v království Českém. Praha, 1907.

Seznam míst v království Českém. Praha, 1913.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. Praha, 1924.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. Praha, 1934.

Amtliches Deutsches Ortsbuch für das Protektorat Böhmen und Mähren. Prag, 1940.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970. Praha, 1978.

DYK, Jan. *Popis politického okresu Kralovického*. Praha, 1886.

UHLÍŘ, Josef. *Obecní zřízení a řád volení v obcích pro království České*. Praha, 1915.

JOACHIM, Václav. *Řád volení v obcích s prováděcími nařízeními a novela k obecním zřízením*. Praha, 1919.

WEYR, František. *Řád volení do obcí*. Brno, 1920.

KAŇÁK, Josef. *Základy správy obecní, správní příručka českých zemí*. Kutná Hora, 1927.

ŠIROKÝ, Václav. *Manětínsko*. Dolní Bělá, 1930.

FLÖGEL, Jaroslav. *Praktická příručka pro obecní a okresní funkcionáře*. Praha, 1931.

ZETEK, František. *Popis politického okresu Kralovického*. Kralovice, 1932.

KYPR, O. *Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha, 1933.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha, 2005. ISBN 80-7106-709-1.

EDL, Jan. Přehled změn v územní organizaci politické správy v letech 1928 – 1948. *Paginae historie: sborník Národního archivu*, Praha, 2006, roč. 14, s. 483–546.

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
I. Knihy			
1	Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva, obecní rady	1928 - 1945	K 1
2	Trestní rejstřík	1897 - 1942	K 2
II. Spisový materiál			
3	Rozpočty obce	1930 - 1944	N 1
4	Komunální hřbitov Manětín	1932 - 1936	N 1
5	Rozpočet školní obce Manětín	1943	N 1
6	Trestní listy	1925 - 1945	N 1
7	Pronájem honitby	1939	N 1
III. Účetní materiál			
III. 1. Účetní knihy			
8	Hlavní kniha	1942 - 1945	K 3
9	Hlavní kniha	1943	K 4
10	Hlavní kniha	1941 - 1944	K 5
11	Pokladní deník	1931 - 1933	K 6
12	Pokladní deník	1934 - 1938	K 7
13	Pokladní deník	1938 - 1945 (1948)	K 8
III. 2. Účty			
14	Účetní uzávěrky	1930 - 1944	N 1

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Vladměřice
Časové rozmezí:	1897 - 1945 (1948)
Počet evidenčních jednotek:	9 (8 úředních knih, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	14
Rozsah v bm:	0,22 (úřední knihy – 0,11 bm, karton – 0,11 bm)
Stav ke dni:	3. března 2009
Zpracovatel fondu:	Kateřina Nová
Zpracovatelé archivní pomůcky:	Kateřina Nová, Petr Hubka, Zuzana Kliková
Počet stran:	10
Počet exemplářů:	4
Schválila:	Martina Matušková
	dne 3. 3. 2009 – č. j. SOAP/060-119/2009